

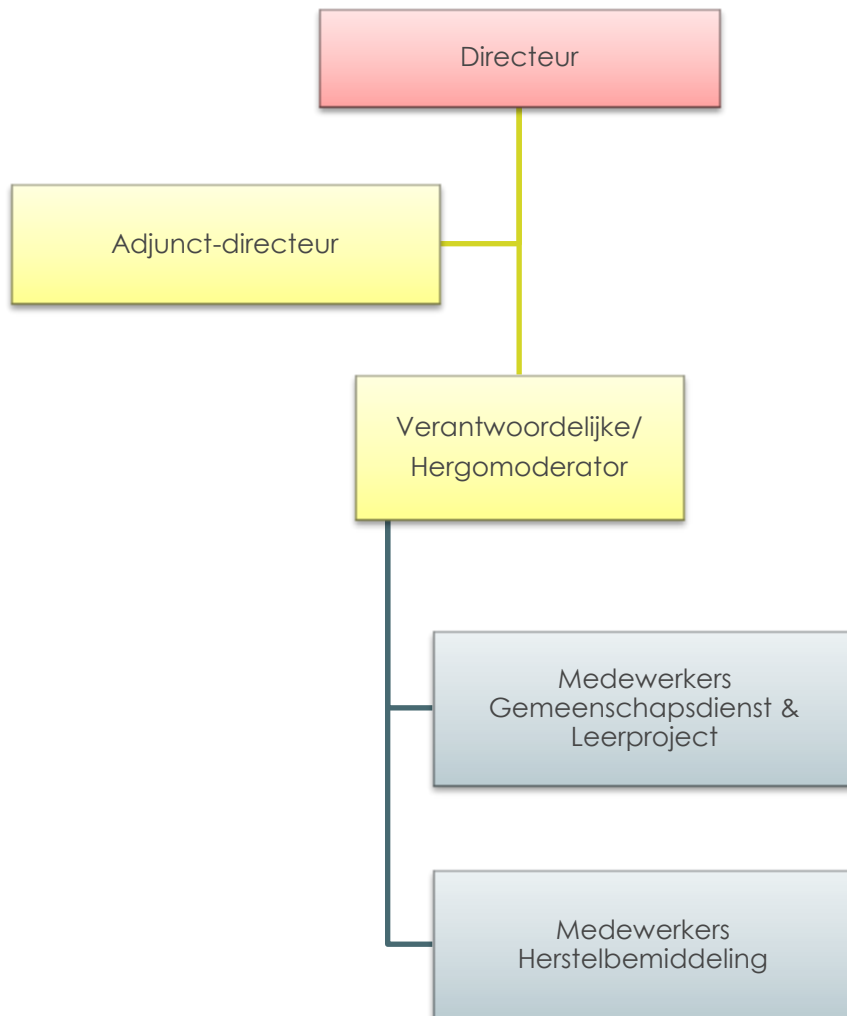
Deel 4: Divam

1 ORGANOGRAM

2 INLEIDING

3 STATISTISCHE GEGEVENS DIVAM

1 ORGANOGRAM

2 INLEIDING

De Dienst Ieper-Veurne voor Alternatieve Maatregelen actief in de arrondissementen Ieper en Veurne.

Divam richt zich tot jongeren tussen de 12 en 18 jaar die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd. Jongeren worden naar Divam doorverwezen door het parket of de jeugdrechtbank.

Divam organiseert vier afhandelingsvormen:

- **Leerproject: (20 of 45u):** een leerproject wordt door de jeugdrechter opgelegd. Een leerproject (sociale vaardigheidstraining) bestaat uit een training van 20 of 45 uur. Door gebruik te maken van het competentiemodel worden de vaardigheden van de jongeren in kaart gebracht. Op deze manier kan er een selectie gemaakt worden van de vaardigheden waaraan er zal gewerkt worden. Via verschillende, vaak creatieve, methodieken wordt aan deze vaardigheden gewerkt. Op deze manier pogen we de jongere sterker te maken, zodat hij bij moeilijke situaties over voldoende vaardigheden beschikt om er op een constructieve manier mee om te gaan.
- **Gemeenschapsdienst:** Gemeenschapsdienst wordt opgelegd door een jeugdrechter. Deze bepaalt het aantal uren dat een jongere moet gaan werken. Dit kan maximaal 150 uur bedragen. Wanneer een jongere een gemeenschapsdienst opgelegd krijgt, moet hij een aantal uren werken in een voorziening van openbaar, sociaal of maatschappelijk nut. Deze tewerkstelling gebeurt onbezoldigd. De gemeenschapsdienst kan ook opgelegd worden als onderzoeksmaatregel. Dit houdt in dat een jeugdrechter in de voorlopige fase (bij beschikking) een gemeenschapsdienst van maximum 30 uur kan opleggen, zodat de persoonlijkheid van de jongere kan onderzocht worden. Dit houdt in dat een jeugdrechter in de voorlopige fase (bij beschikking) een gemeenschapsdienst van maximum 30 uur kan opleggen, zodat de persoonlijkheid van de jongere kan onderzocht worden.
- **Herstelbemiddeling:** doel is een communicatieproces opzetten tussen dader en slachtoffer. Tijdens dit communicatieproces wordt aandacht besteed aan de feiten en vooral aan de gevolgen van de feiten. Men zoekt naar een vorm van herstel voor de gevolgen die ontstaan zijn door de feiten. Dit herstel kan zich in verschillende vormen manifesteren, zoals moreel herstel, financieel herstel, herstel in de oorspronkelijke staat, ...
- **Herstelgericht groepsoverleg (HERGO)** is, net zoals herstelbemiddeling, een vrijwillig aanbod. Een HERGO kan enkel door de jeugdrechter aangeboden worden en dit aan jongeren die zwaardere feiten gepleegd hebben of recidiveren. Tijdens een HERGO wordt een bijeenkomst georganiseerd, waar zowel verdachte en slachtoffer, steunfiguren, advocaat, consulent, ... aanwezig zijn. Tijdens deze bijeenkomst zoekt men naar een vorm van herstel aan slachtoffer, aan de maatschappij en aan de jongere zelf (vermijden van recidive). De wijze van herstel wordt vastgelegd in een intentieverklaring, waarin steunfiguren een belangrijke rol opnemen.

3 STATISTISCHE GEGEVENS

3.1 Algemeen

	Herstel- bemiddeling	hergo	Leerproject	Gemeenschapsdienst	totaal
2003	2	0	15	6	23
2004	20	0	20	8	48
2005	29	0	13	15	57
2006	35	0	20	19	74
2007	152	0	20	3	175
2008	149	0	24	7	180
2009	114	1	36	17	168
2010	121	0	30	19	170
2011	128	0	20	12	160
2012	109	1	27	10	147
2013	88	0	21	0	109

Figuur 117: Evolutie aantal aanmeldingen per werkvorm 2002-2013

In bovenstaande tabel zien we een sterke stijging van het aantal herstelbemiddelingsdossiers in 2007. Deze stijging valt te verklaren door het in werking treden van de vernieuwde jeugdwet.

Het aantal bemiddelingsdossiers daalt de laatste jaren. De daling in 2013 is volledig toe te wijzen aan een daling van het aantal doorverwijzingen in het arrondissement Veurne. In leper blijven de doorverwijzingen herstelbemiddeling ongeveer gelijk als in 2012.

In 2013 werd geen enkele jongere naar HERGO doorverwezen.

Ook werd geen enkele gemeenschapsdienst opgelegd. Dit is de eerste maal in de afgelopen jaren. Na gesprekken met verwijzende instanties, bleek dit geen beleidskeuze te zijn, evenmin waren er opmerkingen over onze werking. We kunnen bijgevolg geen oorzaak aan deze daling toeleggen.

Betreffende het aantal leerprojecten zien we eveneens een lichte daling.

Figuur 118: Evolutie aangemelde jongeren in 2013 per werkvorm en per arrondissement

Arro	Herstel- bemiddeling	Hergo	Leerproject	Leerproject 45u	Gemeen- schapsdienst	Totaal
leper	77	0	7	4	0	88
Veurne	11	0	4	0	0	15
JEZ11	-	-	6	-	-	6
TOTALEN	88	0	17	4	0	109

DIVAM is werkzaam in twee arrondissementen: leper en Veurne. We zien een groot verschil in doorverwijzingen naar herstelbemiddeling, zoals hierboven reeds aangegeven. Het aantal doorverwijzingen uit het arrondissement leper is gelijk als vorig jaar. Uit het arrondissement Veurne zien we een daling van 65% ten opzichte van vorig jaar.

Zoals in bovenstaande tabel duidelijk wordt, organiseert DIVAM drie soorten leerproject. We organiseren een leerproject van 20u en van 45u op doorverwijzing van de Jeugdrechtbank. Ten opzichte van vorig jaar zijn er wat meer leerprojecten van 20u (11 tegenover 6 vorig jaar). Er zijn echter minder leerprojecten van 45u opgelegd (4 tegenover 8 in 2012).

Daarnaast organiseren we een leerproject van 20u in JEZ11. Dit betreft een combinatie van

Rots & Water in groep en individuele sessies. In 2013 werden slechts aan zes meisjes uit JEZ11 een leerproject gegeven, dit is minder dan de helft als vorig jaar. Dit is te wijten aan een lagere instroom in JEZ11.

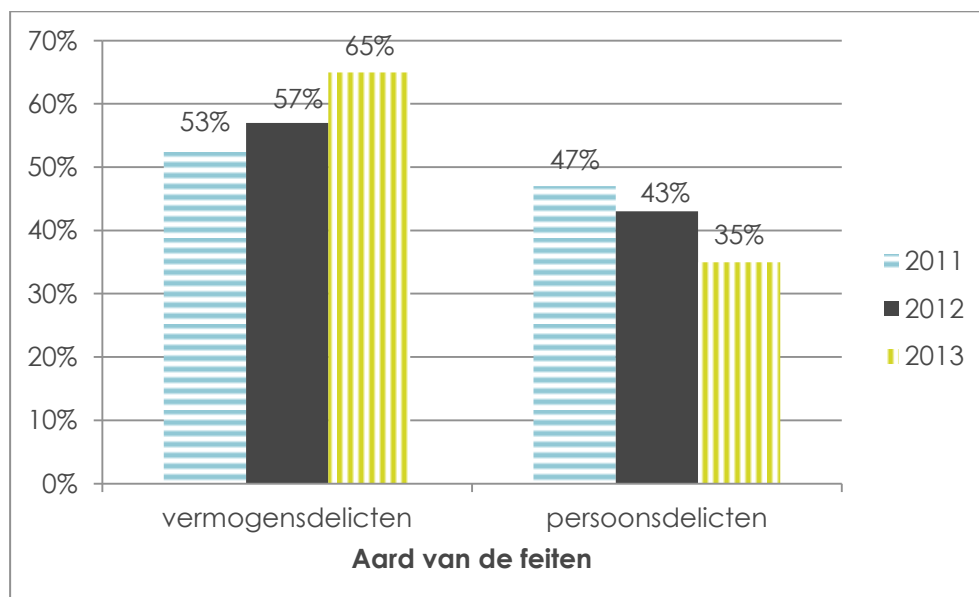
3.2 Herstelbemiddeling

3.2.1 Algemeen

Aanmeldingen herstelbemiddeling gebeuren enkel door het parket, en dit zowel in Ieper als in Veurne. We stellen vast dat slechts 2% van onze meldingen herstelbemiddeling gelijktijdig gevorderd worden. Dat betekent dat 98% van onze dossiers openstaande dossiers zijn. Dat impliceert dat we een aantal (zwaardere?) dossiers niet aangemeld krijgen binnen herstelbemiddeling. Deze vaststelling wordt meegenomen bij de bespreking met onze verwijzers.

Een herstelbemiddeling wordt gemiddeld 2 tot 6 maanden na de feiten aangeboden. Het eerste contact vanuit DIVAM gebeurt binnen de maand. De duur van een bemiddeling is zo afhankelijk van het proces (al dan niet opstart) dat gemiddelden weergeven hiervan niet voor een meerwaarde zorgt.

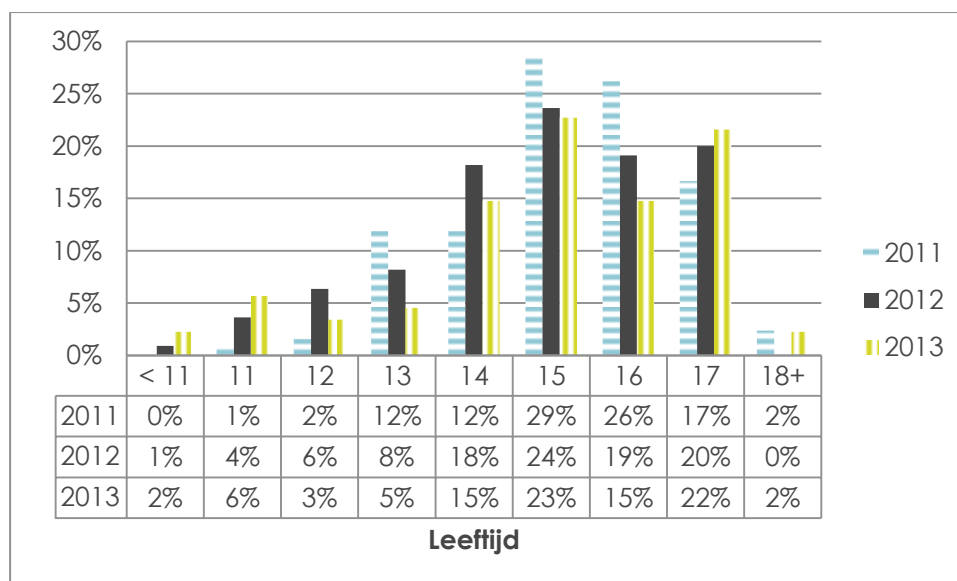
Figuur 119: Aard van de feiten dossiers aangemeld in 2011-2013

Over de laatste drie jaar heen, zien we dat de vermogensdelicten steeds het grootste aandeel in beslag neemt. Het gaat dan in hoofdzaak ook diefstal. Ook in 2013 is dit zo, en dit is zelfs nog sterker dan voorgaande jaren. Persoonsdelicten zijn in hoofdzaak opzettelijke slagen en verwondingen.

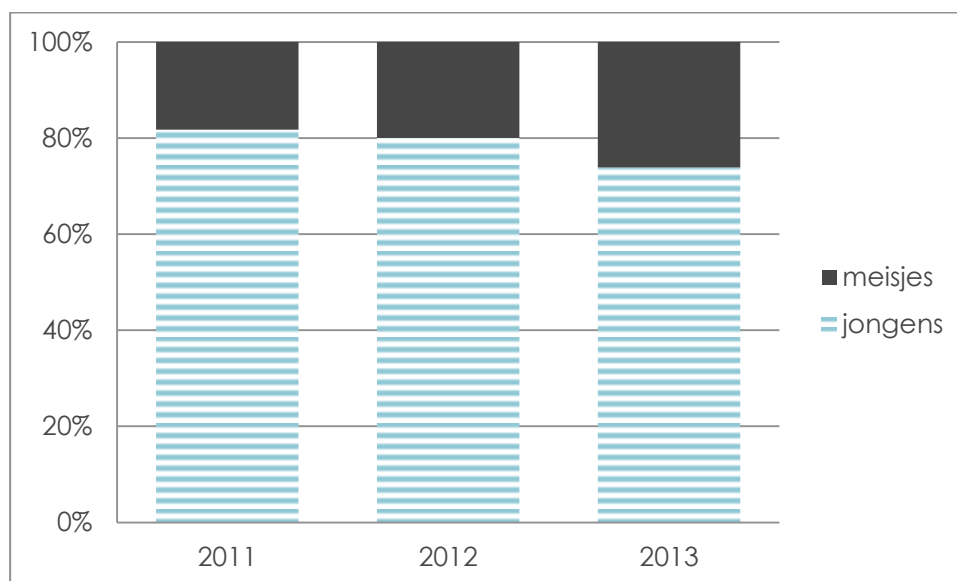
3.2.2 De jongeren

Figuur 120: Leeftijd jongeren aangemeld in 2011-2013

Jongeren aangemeld in 2013 zijn meestal tussen 14 en 17 jaar op het moment van de feiten. Deze leeftijden fluctueren wat over de jaren heen, maar we zien geen trend.

Figuur 121: Geslacht jongeren aangemeld in 2011-2013

We zien een verderzetting van de trend die we de voorgaande jaren reeds opmerkten: het aandeel meisjes blijft stijgen.

3.2.3 De slachtoffers

Figuur 122: Evolutie van statuut, geslacht en leeftijd van de slachtoffers

	2011	2012	2013
rechtspersoon	50	68	28
natuurlijk persoon	121	99	57
man	61	70	43
vrouw	60	29	14
< 18 jaar	95	37	34
18-25 jaar	7	20	12
26-40 jaar	6	13	6
41-65 jaar	8	21	3
> 65 jaar	5	3	2

33% van de slachtoffers, aangemeld in 2013 zijn rechtspersonen. Deze verhouding is vergelijkbaar met 2011 (29%). In 2012 waren er uitzonderlijk meer rechtspersonen als slachtoffer aangemeld (41%).

Als we kijken naar de natuurlijke personen, stellen we vast dat de verhouding man/vrouw ongeveer gelijk blijft in 2013 als in 2012. Als we kijken naar de leeftijden zien we dat de meerderheid van de slachtoffers minderjarig is. Dit is opnieuw een stijging na 2012. In 2011 deden we dezelfde vaststelling.

3.2.4 Het verloop

Figuur 123: Interacties afgesloten in 2013

Niet opgestart	50
Alles geregeld door partijen	16
Alles geregeld door politie	1
Slachtoffer heeft geen vraag meer	16
Slachtoffer niet bereikbaar	2
Slachtoffer wenst geen bemiddeling	10
Jongere ontkent de feiten	2
Voldoet niet aan criteria	3

Vroegtijdig gestopt	10
Dader haakt af	6
Slachtoffer haakt af	4

Volledig doorlopen	57
Beëindigd met akkoord	56
Beëindigd met gedeeltelijk akkoord	1

57% van de aanmeldingen herstelbemiddeling werden opgestart. 85% van deze opgestarte dossiers bereikten een akkoord.

Wanneer een herstelbemiddeling niet opgestart wordt, is dit hoofdzakelijk omdat het slachtoffer geen vraag meer heeft of omdat alles reeds werd geregeld. In niet opgestarte dossiers staan we er op dat we de betrokkenen persoonlijk spreken. We willen de partijen informeren over de juridische procedure en over het verloop van de bemiddeling opdat zij een geïnformeerde keuze kunnen maken om al dan niet in te stappen in de

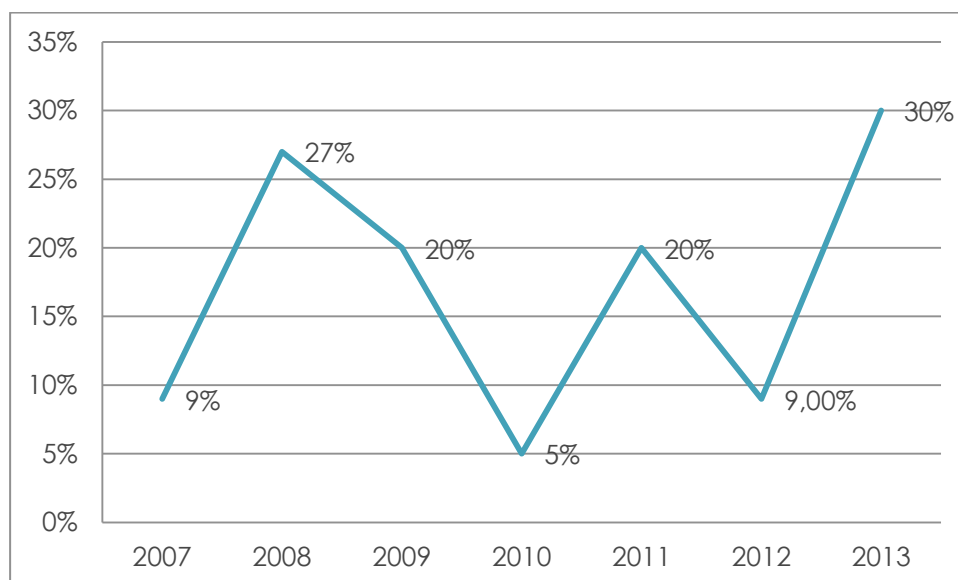
herstelbemiddeling. Daarom kiezen we er heel bewust voor om laagdrempelig te werk te gaan en systematisch een huisbezoek voor te stellen.

Figuur 124: Aard van het herstel volledig doorlopen dossiers afgesloten in 2013

Aard van herstel	Aantal
Zuiver info-overdracht	7
Financieel herstel	33
Excuses	14
Klussen in natura	6
Belofte met rust laten	6
Belofte nooit meer doen	4
Ander belofte	4
Brief aan slo	8
Andere	1

We stellen net zoals vorige jaren vast dat financieel herstel, excuses en beloftes het vaakst voorkomen.

Figuur 125: Evolutie percentage directe bemiddeling 2007-2013

In bovenstaande grafiek zien we de sterke fluctuatie in het aandeel directe bemiddeling. Als dienst geloven we in de meerwaarde van deze directe gesprekken. Vorig jaar zien we een sterke stijging in het aandeel directe herstelbemiddelingsdossiers. We streven er naar om dit aandeel in 2014 minstens te behouden.

3.3 Herstelgericht groepsoverleg (HERGO)

Gezien we geen doorverwijzingen kregen in 2013, noch in lopende dossiers verder aan de slag gingen, kunnen we hier geen cijfers weergeven.

Wel willen we benadrukken dat we ons blijvend engageren om op Vlaams niveau intervisiemomenten tussen moderatoren te organiseren. Doelstelling van deze intervisiegroep is het ondersteunen van moderatoren, het organiseren van vorming, bespreken van casussen en thema's.

Daarnaast engageren we ons ook als trekker van de werkgroep HERGO. Deze werkgroep werd opgericht eind 2010 naar aanleiding van de moeizame doorverwijzingen HERGO op Vlaams niveau. In eerste instantie werd een nota opgemaakt, die door alle HCA-diensten gedragen werd. Deze nota werd intern en extern verspreid. In tweede instantie werd de

UGent (Lieve Bradt) bij deze werkgroep betrokken. Zij realiseerde een dossierstudie met als doel zicht krijgen om het profiel van de aangemelde dossiers tussen 2007 en 2010. Daarnaast organiseerde zij focusgroepen met parketcriminologen en consultants en werden de jeugdrechters schriftelijk bevestigd over hun visie en doorverwijzingsbeleid t.a.v. HERGO. Deze onderzoeksnota van Lieve Bradt werd in 2013 gefinaliseerd en op diverse overlegorganen besproken. In 2013 focuste de werkgroep zich om met deze informatie verder aan de slag te gaan. Op basis van knelpunten uit onderzoek en nota's, maakte de werkgroep een uitgebreide inventarisatie en dit zowel op conceptueel als op procedureel vlak. Deze inventarisatie werd in de werkgroep besproken, waarbij we in 2014 verder op zoek willen gaan naar een aantal vernieuwende pistes op conceptueel en procedureel vlak.

3.4 Gemeenschapsdienst

In 2013 werden geen dossiers aangemeld voor gemeenschapsdienst. We hebben we in twee dossiers die in 2012 aangemeld werden gewerkt. We kunnen betreffende gemeenschapsdienst slechts onderstaande tabel bespreken.

Figuur 126: Afhandeling afgesloten dossier in periode 01/01/2013 - 31/12/2013

	Aantal
Volledig doorlopen	0
Vroegtijdig afgebroken	2
Niet gestart	0
totaal	2

Beide aanmeldingen gemeenschapsdienst werden vroegtijdig afgebroken. Eenmaal werd de gemeenschapsdienst door onze dienst stopgezet omdat de jongere nieuwe feiten pleegde. De andere keer haakte de jongere af omwille van meermaals onwettige afwezigheid.

3.5 Leerproject vanuit Jeugdrechtbank

3.5.1 Algemeen

Figuur 127: Dossiers in de periode 01/01/2013 – 31/12/2013

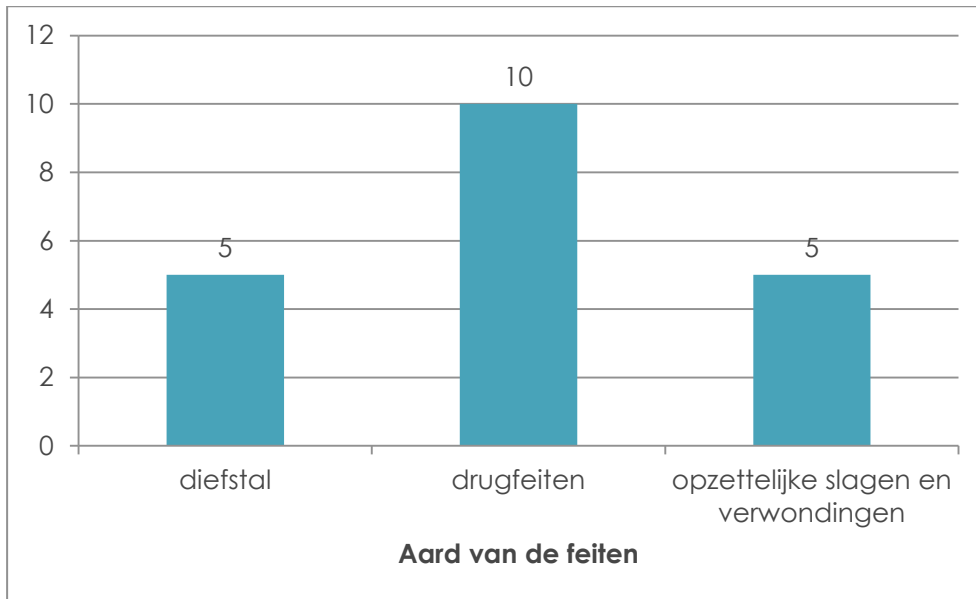
	leper		Veurne		TOTAAL
	lopend	afgesloten	lopend	afgesloten	
gestart voor 01/01/2013	0	7	0	3	10
gestart in 2013	5	6	3	1	15
TOTAAL	5	13	3	4	25

In 2013 werden 15 jongeren aangemeld voor een leerproject. Hiervan zijn nog acht jongeren bezig met de uitvoering van dit leerproject. In 2013 werden eveneens 10 jongeren die vorig jaar werden aangemeld verder opgevolgd.

Alle jongeren die in 2013 op onze dienst werden aangemeld, gebeurde via vonnis. Dit is net zoals voorgaande jaren.

Een leerproject neemt gemiddeld 6 tot 7 maanden in beslag.

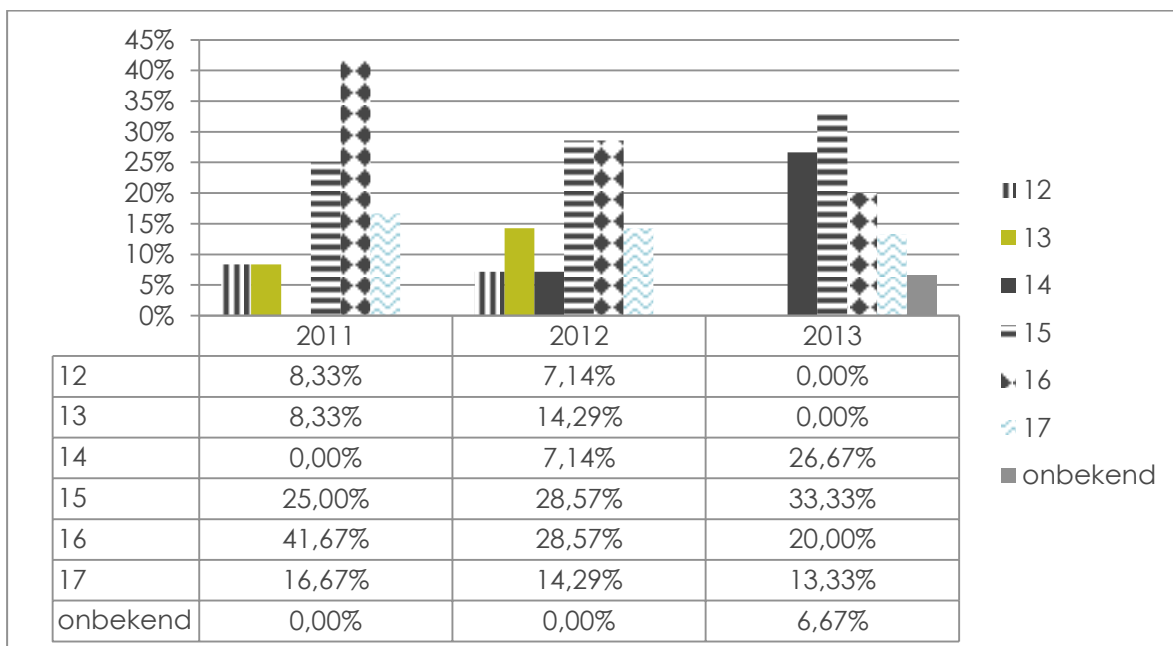
Figuur 128: Aard van de feiten bij dossiers aangemeld in 2013

In totaal pleegden de 15 aangemelde jongeren 20 feiten. Het vaakst voorkomend zijn drugfeiten. Het gaat dan om druggebruik of dealen van drugs. De stijging die zich vorig jaar voordeed in het aantal drugfeiten zet zich bijgevolg voort.

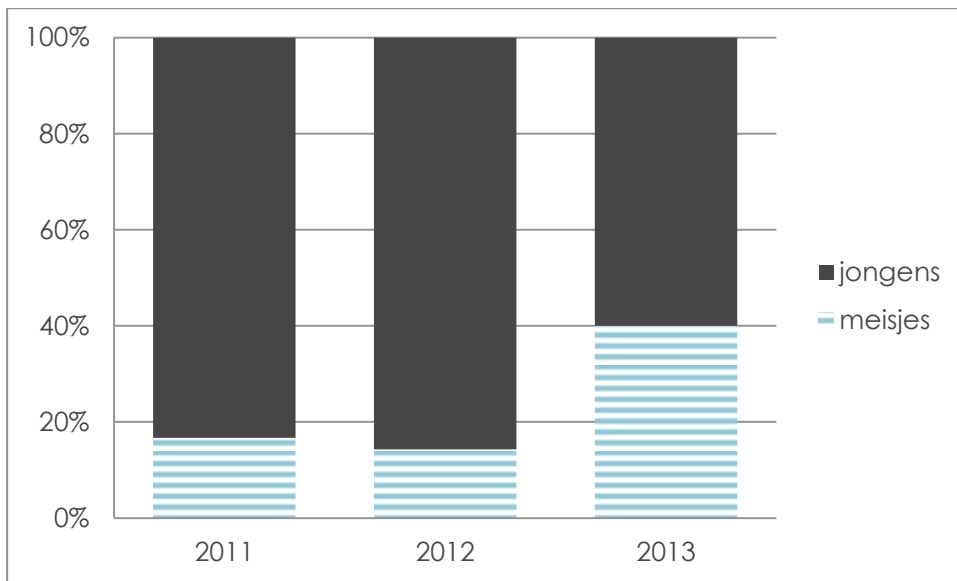
3.5.2 De jongeren

Figuur 129: Leeftijd bij feiten jongeren aangemeld in 2013

In 2013 zien we dat we geen enkele jongere aangemeld kregen die 12 of 13 jaar was op het moment van de feiten. De meeste jongeren waren 14 of 15 jaar op het moment dat ze de feiten pleegden. Dat is iets jonger dan het gemiddelde de voorbije jaren.

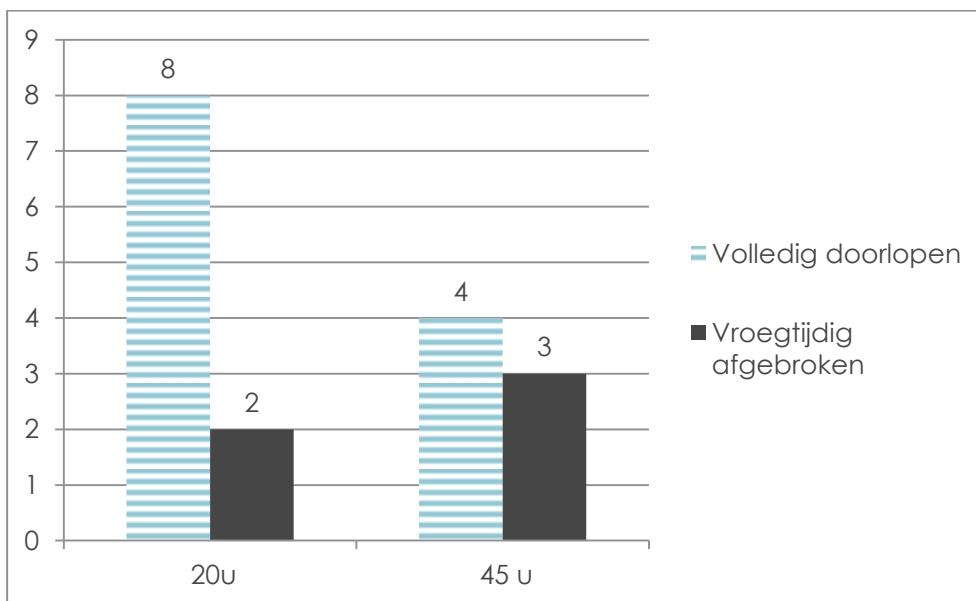
Figuur 130: Verdeling geslacht aanmeldingen 2011 - 2013

We zien in 2013 een stijging van het aantal aangemelde meisjes in leerproject. Uiteraard moeten we dit met de nodige voorzichtigheid interpreteren, gezien het over een beperkt aantal dossiers gaat.

3.5.3 Het verloop

Figuur 131: Verloop van het LP afgesloten dossiers

Alle dossiers leerproject werden opgestart. 40% van de afgesloten dossiers in 2013 werden niet volledig uitgevoerd. Ze werden stopgezet hoofdzakelijk omdat de jongere verschillende malen onwettig afwezig is. Wanneer de jongere diverse malen onwettig afwezig is (3 maal of meer), wordt toestemming gevraagd aan de jeugdrechter om het dossier af te sluiten. Het is uiteindelijk de jeugdrechter die beslist om het leerproject uiteindelijk stop te zetten.

3.6 Leerproject vanuit JEZ11

Gezien de doelgroep uit JEZ11, zijn alle aanmeldingen uit JEZ11 meisjes. Aanmeldingen gebeuren tot op heden door JEZ11, en niet via beschikking of vonnis. Desalniettemin streven we er naar om deze afhandeling op te nemen in de beschikking of vonnis, om dit leerproject

een gewaardeerd plaats te geven. Wat betreft de leerprojecten uit JEZ11, hebben we vaak geen gegevens over de feiten. Daarom kunnen we enkel meer meedelen over het verloop van het leerproject.

Figuur 132: Verloop van het leerproject

Volledig doorlopen	5
Vroegtijdig afgebroken	3
Niet gestart	0
Totaal:	8

In 2013 werden 8 dossiers uit JEZ11 afgesloten. Vijf van deze meisjes hebben de volledige 20 uur van het leerproject uitgevoerd. Bij de overige drie meisjes werd het leerproject voortijdig afgebroken. Dit omwille van verandering in hun situatie (bv. terugkeer naar huis) of onvoldoende medewerking. We merken een stijging van het aantal dossiers die volledig afgerond werden (63% tegenover 46% vorig jaar). We hopen dan ook dat deze stijging zich volgend jaar verder zet.